

Asia: VN/25238/2024

Lausuntopyyntö: Valtioneuvoston asetus teollisuuden tuotantoprosessien vähähiilistämisen ja energiatehokkuuden edistämiseen sekä ilmastoneutraaliin talouteen siirtymisen edistämiseen myönnettävästä avustuksesta

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Hallitusohjelmassa mainitun elinkeinopoliittisen varauksen suuntaaminen asetusluonnoksessa esitetysti on perusteltua, kun Suomen ja EU:n asettamien ilmastotavoitteiden vuosille 2030 ja 2035 saavuttaminen näyttää yhä haastavammalta. Teollisuus on päästökaupparektorilla päässyt hyviin tuloksiin. Sitä onkin tuettu vähähiilisyssiirtymässään avokätisesti. Haasteet kasautuvat kuitenkin Suomessa maankäyttösektorille hiilinielujen vähennyttä. Maa- ja metsätalouden vähähiilisyystoimet ovat jääneet vähäisiksi ja osin muodostuneet jopa negatiivisiksi. Kaupan toimialalla koetaan uhkana se, että maankäyttösektorin vähäiset tulokset ilmastopäästöjänsä vähentämiseksi aiheuttaisivat lisää päästöjen vähentämisen vaatimuksia taakanjakosektorille, kuten liikenteeseen.

Hallituksen investointiohjelman seuraavissa vaiheissa tulee edistää ilmastopäästöjen vähentämistä taakanjakosektorilla ja maankäyttösektorilla. Erityisesti palveluiden, kuten kaupan vähähiilisyystoimet ovat jääneet tukien ulkopuolelle ja ne tulee huomioida jatkossa. Kauppa on esimerkiksi liikennepalveluiden merkittävä hankkija. Sen toimet vaikuttavat välillisesti myös päästöjen vähentämiseen elintarvikkeiden elintarvikkeiden alkutuotannossa. Suomalaisessa elintarviketuotannossa on huomattava potentiaalia vähentää päästöjä esimerkiksi turvemaiden ennallistamisen keinoin. Kuluttaja voi löytää uuden syyn suosia valinnoissaan kotimaisia elintarvikkeita, kun niiden osalta tehty ilmastotyö tuodaan kuluttajan ulottuville ostopäätöksiä tehtäessä. Kehittyneeseen datatalouteen perustuvat, tuotetiedon kehittämistä edellyttävät ratkaisut eivät kuitenkaan synny itsestään, vaan ne edellyttävät huomattavia investointeja alkutuotannossa, elintarviketeollisuudessa ja päivittäistavarakaupassa. Valtiolla olisi mahdollisuus tunnistaa niiden potentiaali Suomen hiilineutraaliustavoitteiden saavuttamisen kannalta ja kohdentaa tukiaan niiden kehittämiseen.

Asetusesityksen mukaisen teollisuudelle kohdennettavien tukien vastapainona tulisi olla päästökauppasektorin roolin korostuminen pyrittäessä vastaamaan Suomen kansainvälisiin hiilineutraaliussitoumuksiin. Maatalouden mukaan saamista päästöjen vähentämiseen tulee vauhdittaa. Liikenteen osuutta taakasta ei voida merkittävästi lisätä. Vihreän siirtymän reiluuden kannalta on tärkeää huomioida maaseudun pitkät välimatkat. Liikenteen kustannusten osuus maaseudun asukkaiden käytettävissä olevista tuloista on suhteellisesti suurempi kuin kaupungeissa asuvilla.

Nieminen Ilkka
Päivittäistavarakauppa ry